

Podnebne značilnosti junija 2021

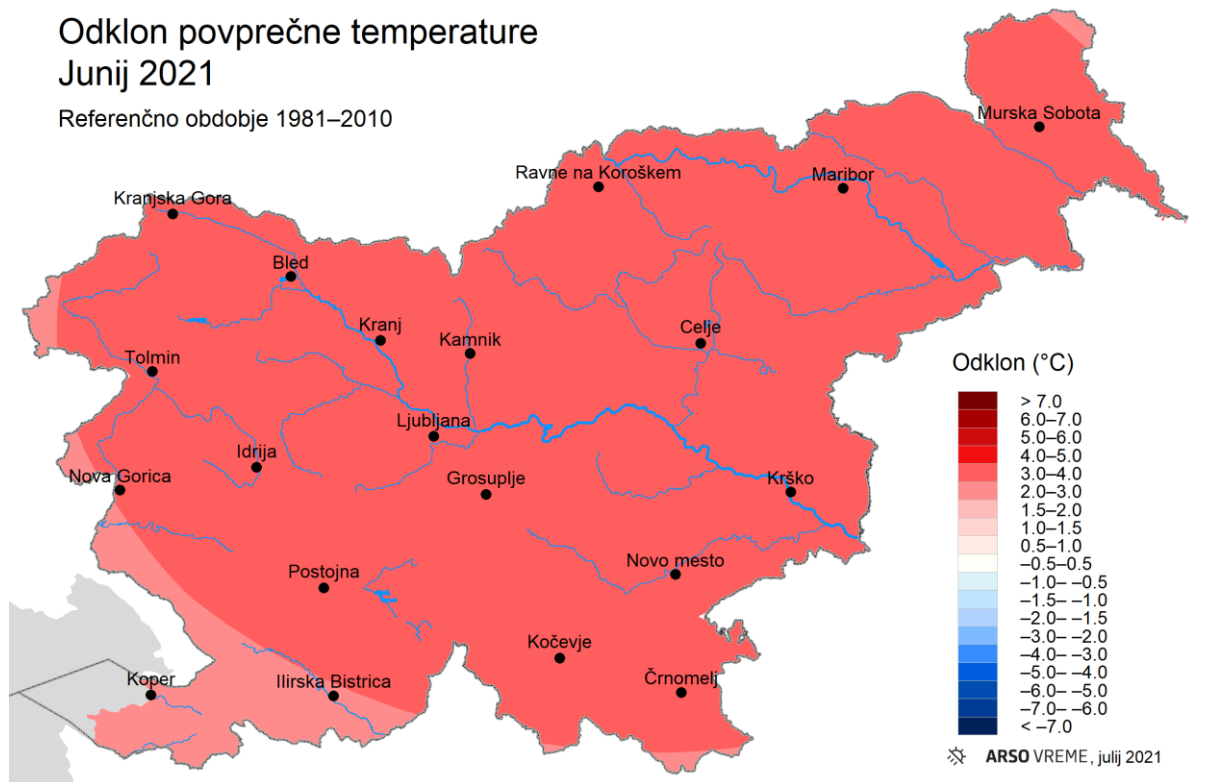
Po delnih in še ne povsem preverjenih podatkih je bil junij 2021 zelo topel, zelo oz. celo izjemno suh ter izjemno osončen, razen na Primorskem, kjer je bil zelo osončen. Odklon temperature zraka od povprečja obdobja 1981–2010 je na državni ravni znašal 3,4 °C. Po hladnem maju spada letošnji junij med tri najtoplejše vsaj od leta 1950. Od njega sta bila toplejša junija 2003 in 2019 (oba z odklonom 4,2 °C). Letošnji junij je že dvanajsti zaporedni junij s pozitivnim odklonom temperature glede na obdobje 1981–2010. V tem tisočletju so bili samo trije juniji z negativnim odklonom temperature (leta 2001, 2004 in 2009). Temperaturni odklon letošnjega junija je bil največji v celinski Sloveniji, kjer je znašal tudi do 4,3 °C, nekoliko nižji pa je bil na Primorskem, kjer je znašal od 2,0 do 3,2 °C. Glede na temperaturni razpon v obdobju 1981–2010 je bilo v večini države zelo toplo, nad devetim decilom temperature (10 najtoplejših odstotkov junijev), vendar ne izjemno toplo, saj smo izmerili že tudi toplejši junij (leta 2003).

Padavin je bilo malo oz. celo izjemno malo. Kazalnik višine padavin na ravni države glede na referenčno obdobje 1981–2010 je znašal 24 %, kar uvršča junij 2021 med najbolj sušne vsaj od leta 1950. Pred tem je bil najbolj suh junij 2006 (s kazalnikom padavin 36 %), podobno suhi pa so bili še juniji 2019, 2003, 2000, 1977 in 2013, vsi s kazalnikom padavin pod 55 %. Glede na kazalnik padavin je bilo najbolj suho v delih Primorske, Notranjske in ponekod na severovzhodu, kjer je znašal kazalnik padavin manj kot 15 %. Na Ptuju smo izmerili le 3 mm padavin (3 % dolgoletnega povprečja), v Mariboru smo izmerili le 4 mm padavin (4 %), v Ilirski Bistrici in Podnanosu pa 8 mm padavin (7 %). Drugje je znašal kazalnik padavin med 15 in 35 %, lokalno pa je presegel tudi vrednost 70 % (Rogla 119 mm, Jeronim nad Vranskim 116 mm padavin). Glede na razpon oz. pogostost padavin v obdobju 1981–2010 je bilo v večini Slovenije zelo suho (pod prvim decilom višine padavin), lokalno izjemno suho (pod drugim centilom višine padavin), le tu in tam pa suho (pod prvim kvartilom višine padavin). Opazen je trend vedno bolj suhih junijev v tem tisočletju, saj je bilo sedem junijev s kazalnikom padavin nad 100 %, 14 pa jih je imelo kazalnik pod to vrednostjo. Namočeni juniji v tem tisočletju na državni ravni niso presegli kazalnika 125 %, medtem ko najbolj suhi niso dosegli niti 60 %. V letih med 1950 in koncem sedemdesetih let prejšnjega tisočletja je bilo število izjemno mokrih junijev v približnem ravnovesju z izjemno suhimi, do leta 2000 so prevladovali namočeni juniji, po tem letu pa suhi.

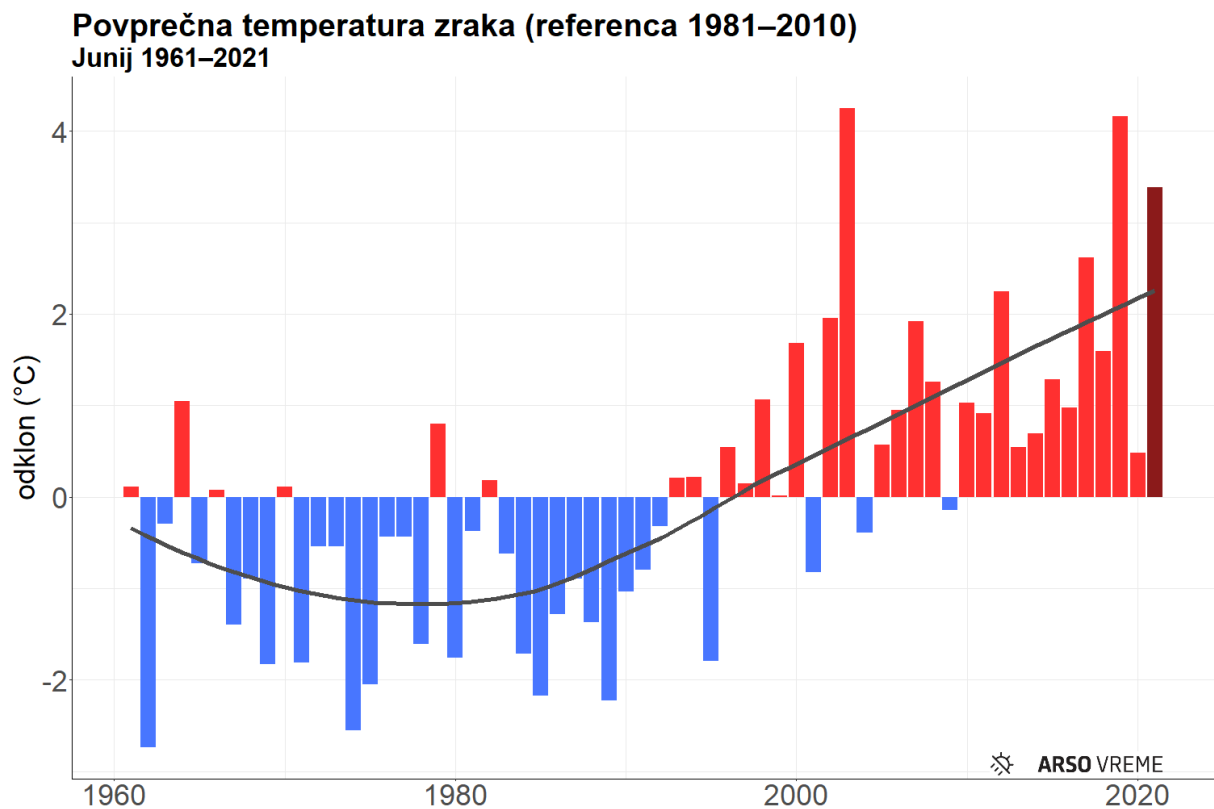
Letošnji junij je bil izjemno osončen. Kazalnik trajanja sončnega obsevanja glede na primerjalno obdobje 1981–2010 je na državni ravni znašal 144 %. To letošnji junij uvršča na prvo mesto najbolj osončenih junijev po letu 1961. Letošnji junij je prehitel predlanskega (2019), ki je imel kazalnik trajanja sončnega obsevanja na državni ravni 139 %, in junij 2000, s kazalnikom 137 %. V tem tisočletju je opazen trend vse bolj osončenih junijev, saj jih je bilo 15 s kazalnikom osončenosti nad 100 % in le šest z nižjim od 100 %. Odkloni navzdol so tudi manjši kot tisti navzgor. Kazalnik trajanja sončnega obsevanja je bil največji v celinskem delu države, kjer je dosegel vrednosti nad 140 %, nižjo vrednost pa je imel na Primorskem, tam je dosegal vrednosti med 130 in 140 %. Glede na razpon referenčnega obdobja 1981–2010 je bila po večini države osončenost izjemna (nad 98. centilom), na Primorskem pa je bilo zelo osončeno (nad devetim decilom). Meritve kažejo, da je bil ponekod letošnji junij celo najbolj osončen mesec med vsemi v zadnjih desetletjih. V Ljubljani je bilo sončnega vremena 353 ur (do sedaj je bilo največ sončnega vremena julija 2013, ko smo zabeležili 350 ur), na mariborskem letališču pa 345 ur (do sedaj julija 2013 339 ur). Po doslej zbranih podatkih je bilo najdaljše trajanje sončnega obsevanja v letošnjem juniju v Murski Soboti, kar 357 ur.

Po mesečni statistiki temperature zraka in višine padavin je bil letošnji junij na ravni države najbližji junijema 2019 in 2003, ki sta bila manj suha, a še toplejša. Vremenski potek in regionalne razmere so se med omenjenimi meseci precej razlikovale. Zemljevide odklonov za izbrane spremenljivke najdete na povezavi <https://meteo.arso.gov.si/met/sl/climate/current/archive/monthly-charts/>.

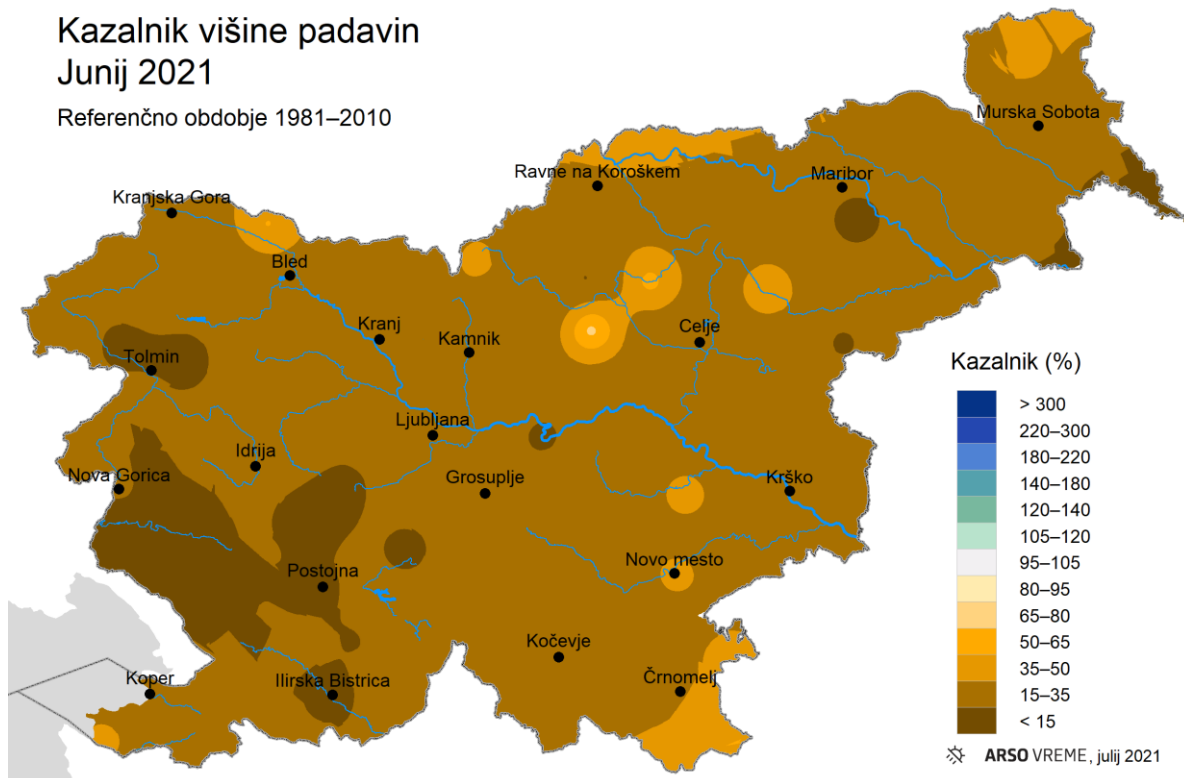
Dolgoletni niz meritev v Sloveniji kaže na ogrevanje ozračja pri tleh v zadnjih desetletjih. Linearen trend za junij v obdobju od leta 1961 je za povprečno temperaturo na ravni Slovenije značilen in znaša okrog 0,5 °C/desetletje). Od šestdesetih let prejšnjega stoletja so se juniji v povprečju ogreli že za 3 °C. K tako velikemu trendu temperature prispeva tudi izrazit negativni trend junijske višine padavin po letu 1985.

Slika 1. Odklon povprečne temperature zraka junija 2021 od povprečja tridesetletnega referenčnega obdobja 1981–2010

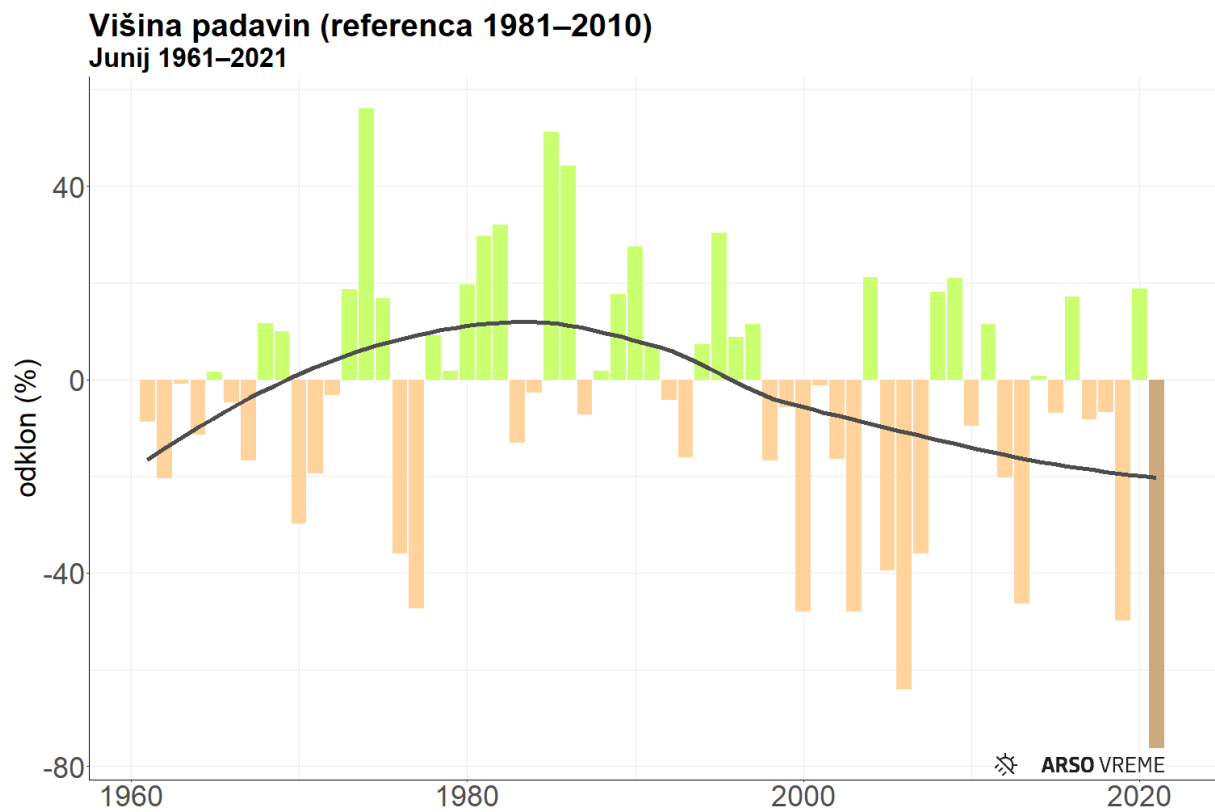

Slika 2. Odklon povprečne temperature zraka v junijih 1961–2021 od povprečja tridesetletnega referenčnega obdobja 1981–2010. Z rdečo so označeni nadpovprečno topli meseci, z modro hladnejši od povprečja. Letošnji junij je označen s temnejšo barvo.

Slika 3. Kazalnik višine padavin junija 2021 glede na povprečje tridesetletnega referenčnega obdobja

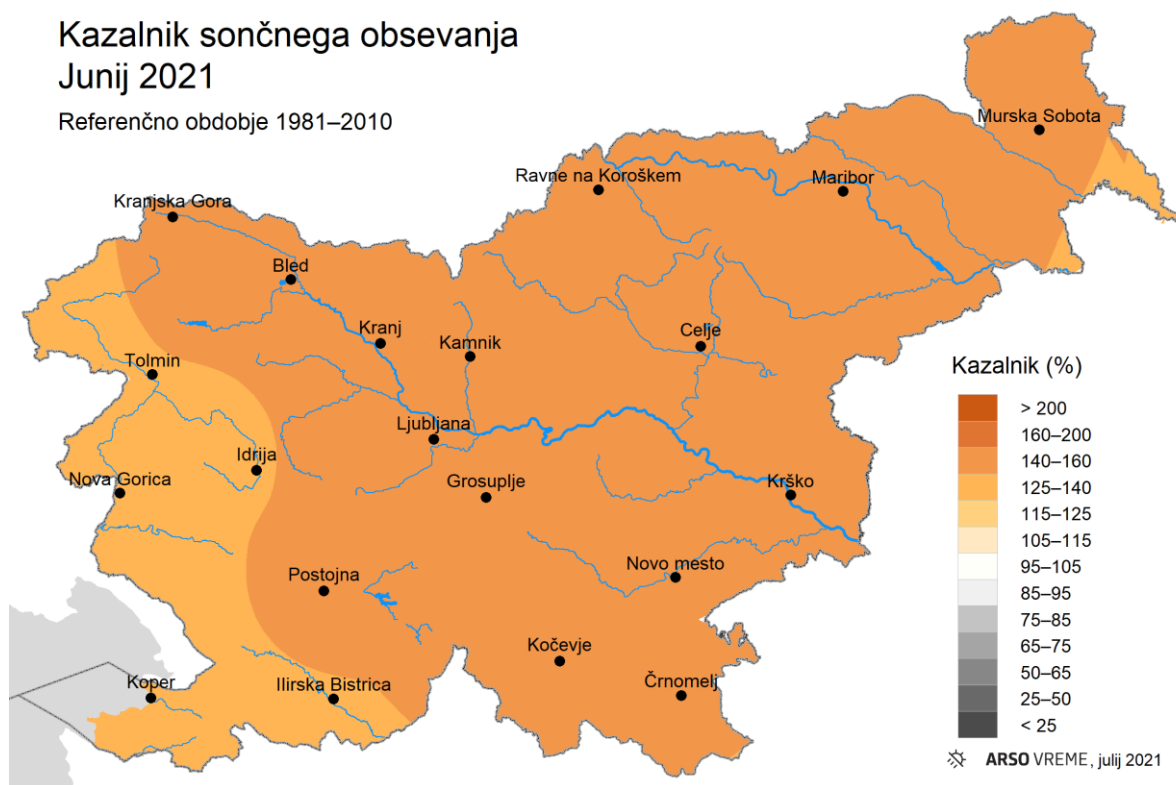
1981–2010. Upoštevano je sorazmerno majhno število merilnih postaj, saj za mnoge postaje še nismo izračunali dolgoletnega povprečja ali podatki v času nastanka poročila še niso bili na voljo.

Slika 4. Relativni odklon višine padavin v junijih 1961–2021 glede na povprečje tridesetletnega referenčnega obdobja 1981–2010. Z zeleno so označeni nadpovprečno, z rjavo pa podpovprečno namočeni meseci. Letošnji junij je označeno s temnejšo barvo.

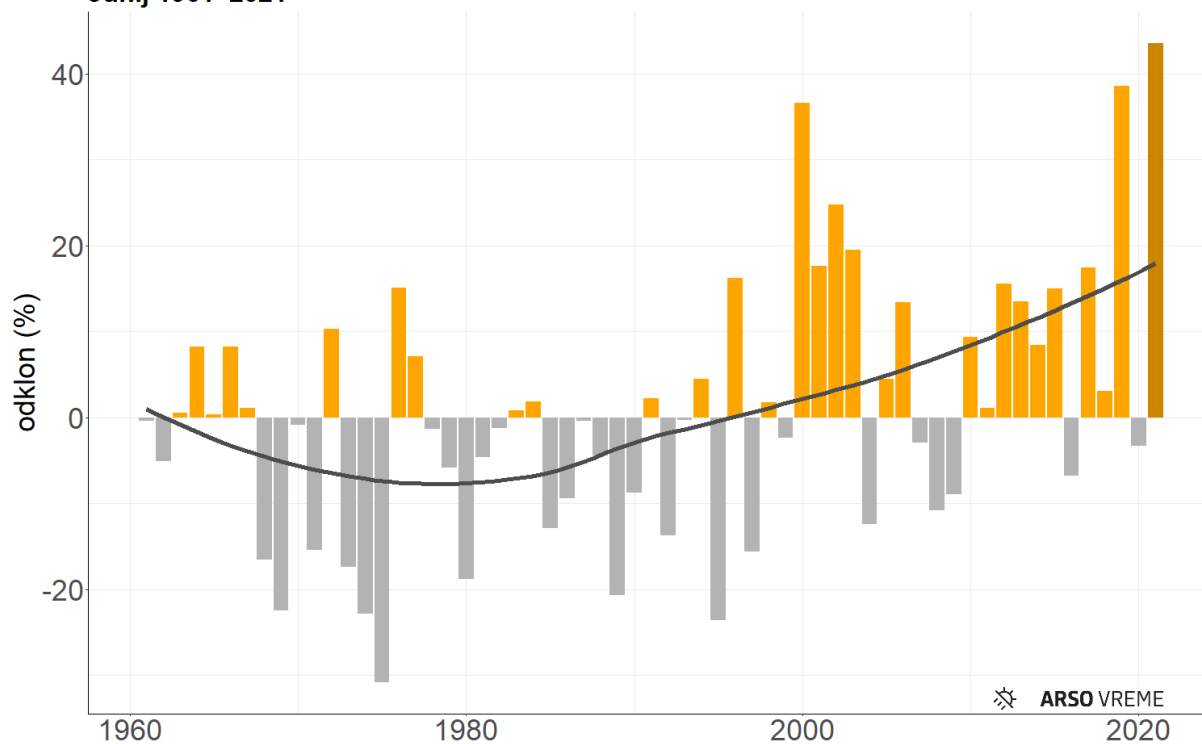
Kazalnik sončnega obsevanja Junij 2021

Referenčno obdobje 1981–2010

Slika 5. Kazalnik trajanja sončnega obsevanja junija 2021 glede na povprečje tridesetletnega referenčnega obdobja 1981–2010. Zemljevid je zelo shematičen, ker je narejen na osnovi majhnega števila podatkov. Trajanje sončnega obsevanja ni preračunano na matematično obzorje.

Trajanja sončnega obsevanja (referenca 1981–2010) Junij 1961–2021

Slika 6. Relativni odklon trajanja sončnega obsevanja v junijih 1961–2021 glede na povprečje tridesetletnega referenčnega obdobja 1981–2010. Z oranžno so označeni nadpovprečno, s sivo pa podpovprečno osončeni meseci. Letošnji junij je označeno s temnejšo barvo.

ARSO, 2. julij 2021